

Dyskusja o zmianach granic gmin. Nowa rola NIST

22 lipca 2025 delegacja NIST miała zaszczyt uczestniczyć w posiedzeniu Zespołu ds. Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych KWRiST, podczas którego kontynuowano dyskusję nad projektem rozporządzenia Rady Ministrów dotyczącego m.in. zmian granic gmin i miast, nadania statusów miejskich oraz zmiany nazw niektórych jednostek (MSWiA).

Jak podkreśla Julita Łukomska, zastępczyni dyrektora NIST, dyskusje były intensywne i... potrzebne. Podczas posiedzenia Minister Tomasz Szymański zapowiedział, że to właśnie NIST będzie koordynować prace merytoryczne nad systemowymi zmianami legislacyjnymi w zakresie regulacji dotyczących zmian granic między gminami. – Podejmujemy rękawicę, mimo że mamy świadomość, jak trudne to wyzwanie, m.in. ze względu na rozbieżności stanowisk w środowisku samorządowym – mówi Łukomska.

Dyrektorka NIST zadeklarowała gotowość naszego Instytutu do zaangażowania się w to zadanie – poprzez eksperckie wsparcie merytoryczne. Przywołała dotychczasowe działania NIST w tym zakresie. W szczególności – badanie „Konflikty o przestrzeń, przestrzeń dla konfliktu? „Spory o miasteczko” czyli o zmianach granic między gminami”, którego wyniki pozwoliły nam sformułować konkretne rekomendacje. Poniżej link do rekomendacji NIST w tej sprawie:

<https://www.nist.gov.pl/.../zalacznik-zmiany-granic...>

– Zdajemy sobie sprawę, że poglądy samorządów różnią się w wielu punktach – i że proces wypracowania kompromisu nie będzie łatwy. Wierzymy, że wspólnym wysiłkiem uda się wypracować rozwiązanie, które będzie możliwie szeroko akceptowalne – podsumowuje Julita Łukomska.

W rekomendacjach jakie NIST przedstawił w lutym tego roku napisano m.in., że

- Zmiany granic gmin powinny być wprowadzane od nowej kadencji władz samorządowych, a nie w dowolnych momentach w trakcie kadencji,
- Należałoby wprowadzić obowiązek konsultacji w formie referendum lokalnego. Równocześnie wydłużeniu musiałby ulec czas przeznaczony na konsultacje społeczne (obecnie przepisy mówią o trzech miesiącach).
- Należy wprowadzić rekompensaty finansowe dla gmin tracących finansowo na zmianie granic

Link do badania NIST w tej sprawie (zachęcamy do lektury całości):

<https://nist.gov.pl/k/konflikty-o-przestrzen-przestrzen-dla-konfliktu.14891.html>